EUROOPA
KOMISJON

LIIDU VÄLISASJADE
JA JULGEOLEKUPOLIITIKA
KÕRGE ESINDAJA

Brüssel, 25.9.2017
JOIN(2017) 37 final

2017/0238 (NLE)

Ühisettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Armeenia Vabariigi vahelise ulatusliku ja laiendatud partnerluslepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Lisatud ettepanek on õiguslik vahend ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Armeenia Vabariigi vahelise ulatusliku ja laiendatud partnerluslepingu (edaspidi „leping“) sõlmimiseks.

Euroopa Liidu (EL) ja Armeenia Vabariigi (Armeenia) praegused suhted rajanevad ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Armeenia Vabariigi vahelisel partnerlus- ja koostöölepingul, mis jõustus 1999. aasta 1. juulil esialgu kümneks aastaks ja mida on automaatselt pikendatud.

Nõukogu võttis 29. septembril 2015 vastu otsused, millega lubati Euroopa Komisjonil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal pidada läbirääkimisi ELi ja Armeenia vahelise raamlepingu üle. Nõukogu on hoitud kursis läbirääkimiste kõikide etappidega. Temaga on konsulteeritud Ida-Euroopa ja Kesk-Aasia töörühma ning kaubanduspoliitika komitee raames. Euroopa Parlamenti on läbirääkimiste käigust samuti vahetult ja täielikult teavitatud.

Läbirääkimisi lepingu üle alustati 7. detsembril 2015 ning lepingu tekst parafeeriti 21. märtsil 2017.

2. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

2.1 Lepingu eesmärk ja sisu

Uue lepingu kohaldamisala on ulatuslik ning hõlmab ELi pädevuse ja huvidega seotud küsimusi, peegeldades seega juba toimuvat laiaulatuslikku koostööd majanduse, kaubanduse ja poliitika vallas, aga ka valdkondlike poliitikapõhimõtete alal. Lepinguga arendatakse neid valdkondi edasi ja pannakse seega alus ELi-Armeenia suhete arengule pikas perspektiivis. Lisaks tugevdatakse lepinguga poliitilist dialoogi ja parandatakse koostööd paljudes valdkondades eesmärgiga muuta ELi ja Armeenia kahepoolsed suhted tulemuslikumaks.

Leping sisaldab ELi poliitilisi tüüpsätteid inimõiguste, Rahvusvahelise Kriminaalkohtu, massihävitusrelvade, väike- ja kergrelvade ning terrorismivastase võitluse kohta. Samuti sisaldab see sätteid koostöö kohta sellistes valdkondades nagu transport, energeetika, tervishoid, keskkond, kliimamuutused, maksundus, haridus ja kultuur, tööhõive ja sotsiaalküsimused, pangandus ja kindlustus, tööstuspoliitika, põllumajandus ja maaelu areng, turism, teadusuuringud ja innovatsioon ning maavarade kaevandamine. Lisaks hõlmatakse sellega õiguskoostöö ja õigusriigi küsimused ning võitlus rahapesu, terrorismi rahastamise, organiseeritud kuritegevuse ja korruptsiooni vastu.

Leping sisaldab kaubandust käsitlevat mahukat jaotist, milles on sätestatud olulised kohustused kaubanduspoliitika eri valdkondades. Need loovad paremad tingimused ELi ja Armeenia vaheliseks kahepoolseks kaubanduseks, võttes samal ajal täielikult arvesse Armeenia kohustusi Euraasia Majandusliidu liikmena. Samuti on kaubanduspoliitika alaste kohustuste eesmärk parandada regulatiivset keskkonda ettevõtjate jaoks sellistes valdkondades nagu teenuste ja kaupadega kauplemine, äriühingute asutamine ja juhtimine, kapitali liikumine, riigihanked ja intellektuaalomand, kestlik areng ja konkurents.

Pärast lepingule Euroopa Liidu nimel allakirjutamist ja selle ajutist kohaldamist käsitleva nõukogu otsuse vastuvõtmist kirjutasid Euroopa Liit ja Armeenia Vabariik sellele segalepinguna alla.

Teatavates valdkondades on lepingu eesmärk lähendada Armeenia õigusnorme järkjärgult ELi õigustikule. Leping ei lähe aga nii kaugele, et luua assotsiatsioon ELi ja Armeenia vahel.

2.2 Kavandatava otsuse õiguslik alus

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 punkti a alapunktis iii sätestatakse, et kui leping loob koostöömenetlusi kehtestades teatud institutsioonilisi raamistikke, võtab nõukogu vastu otsuse lepingu sõlmimise kohta pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist. Lisaks sellele on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõike 8 teises lõigus, et nõukogu teeb otsuse ühehäälselt, kui leping hõlmab valdkonda, mille puhul Euroopa Liidu õigusakti vastuvõtmisel on nõutav ühehäälsus.

Meetme osas, millel on mitu üksteisega lahutamatult seotud eesmärki või reguleeritavat valdkonda, millest ükski ei ole teiste suhtes kõrvalise tähtsusega, on Euroopa Kohus otsustanud, et kui kohaldada saab erinevaid aluslepingu sätteid, peavad selle meetme õiguslikuks aluseks erandina olema vastavad erinevad õiguslikud alused, välja arvatud juhul kui kummagi õigusliku aluse jaoks ettenähtud menetlused on ühitamatud (kohtuasi C-490/10, komisjon *vs*. nõukogu, ECLI:EU:C:2012:525, punkt 46).

Lepingu eesmärgid on seotud ühise välis- ja julgeolekupoliitika, ühise kaubanduspoliitika ja arengukoostööga ning see sisaldab kõnealuseid valdkondi käsitlevaid osi. Need lepingu aspektid on omavahel lahutamatult seotud ja ükski neist ei ole teistega võrreldes kõrvalise tähtsusega.

Ühine välis- ja julgeolekupoliitika on valdkond, mille puhul on liidu õigusakti vastuvõtmisel nõutav ühehäälsus.

Lepinguga luuakse institutsiooniline raamistik, kehtestades Armeenia ja ELi vahelise koostöö korra.

Kavandatava otsuse õiguslikuks aluseks peaksid seetõttu olema Euroopa Liidu lepingu artikkel 37 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 207 ja 209, mida tõlgendatakse koostoimes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 punktiga a ja artikli 218 lõike 8 teise lõiguga. Täiendavad sätted ei ole õigusliku alusena vajalikud (vt kohtuotsus C-377/12 komisjon *vs*. nõukogu, ECLI:EU:C:2014:1903).

Komisjon ja kõrge esindaja on lepingu teksti läbi vaadanud ning asunud seisukohale, et see ei käsitle valdkondi, mis kuuluksid liikmesriikide ainupädevusse ja nõuaksid seetõttu juriidilises mõttes segalepingu kasutamist. Läbirääkimisjuhised anti aga segalepingut silmas pidades, lepingu tekst parafeeriti segalepinguna ning seetõttu tehakse ettepanek kirjutada lepingule alla ja sõlmida see segalepinguna, mille osalised on ühelt poolt Euroopa Liit ja Euroopa Aatomienergiaühendus ja nende liikmesriigid ning teiselt poolt Armeenia Vabariik.

2.3 Kavandatava otsuse vajalikkus

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 216 on sätestatud, et Euroopa Liit võib sõlmida lepingu ühe või mitme kolmanda riigiga, kui aluslepingutes on nii sätestatud või kui lepingu sõlmimine on vajalik mõne aluslepingutes seatud eesmärgi saavutamiseks liidu poliitika raames, kui lepingu sõlmimise näeb ette ELi õiguslikult siduv akt või kui see võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende kohaldamisala.

Käesoleva lepinguga samalaadsete lepingute sõlmimine on ette nähtud Euroopa Liidu lepingu artiklis 37 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 207 ja 209. Lisaks sellele on lepingu sõlmimine vajalik aluslepingutes seatud eesmärkide saavutamiseks Euroopa Liidu poliitika raames, sh järgmistes valdkondades: inimõiguste tugevdamine, massihävitusrelvade

leviku tõkestamine, võitlus terrorismi vastu, võitlus korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu, kaubandus, ränne, keskkond, energeetika, kliimamuutused, transport, teadus ja tehnoloogia, tööhõive ja sotsiaalküsimused, haridus ja põllumajandus.

2017/0238 (NLE)

Ühisettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Armeenia Vabariigi vahelise ulatusliku ja laiendatud partnerluslepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 37,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 207 ja 209 koostoimes artikli 218 lõike 6 punktiga a ja artikli 218 lõike 8 teise lõiguga,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ühisettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu [XXX] otsuse (EL) kohaselt kirjutati 24. novembril 2017 alla ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühendus ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Armeenia Vabariigi vahelisele ulatuslikule ja laiendatud partnerluslepingule (edaspidi „leping“), eeldusel et see hiljem sõlmitakse.

(2) Lepinguga suurendatakse märgatavalt Euroopa Liidu poliitilist ja majanduslikku kohalolekut Lõuna-Kaukaasias. Lisaks tugevdatakse lepinguga poliitilist dialoogi ja parandatakse koostööd paljudes valdkondades eesmärgiga muuta ELi ja Armeenia Vabariigi kahepoolsed suhted tulemuslikumaks.

(3) Leping tuleks liidu nimel heaks kiita,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu nimel kiidetakse heaks ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Armeenia Vabariigi vaheline ulatuslik ja laiendatud partnerlusleping.

Lepingu tekst on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Nõukogu eesistuja nimetab isiku(d), kes on volitatud Euroopa Liidu nimel esitama lepingu artiklis 385 osutatud teate, et väljendada Euroopa Liidu nõusolekut end lepinguga siduda.

Artikkel 3

1. Lepingu artikli 240 kohaldamisel kiidab komisjon Euroopa Liidu nimel heaks geograafiliste tähiste allkomitee otsustega lepingusse tehtavad muudatused. Kui huvitatud

isikud ei jõua kokkuleppele teatava geograafilise tähise kohta esitatud vastuväidete tõttu, võtab komisjon vastu seisukoha Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1151/2012 (põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta)[1] artikliga 57 kehtestatud korras.

2. Lepingu artikli 270 lõike 2 esimese lause kohaldamisel antakse komisjonile õigus kiita heaks liidu seisukoht lepingu XI lisa muutmise suhtes.

Lepingu artikli 270 lõike 2 teise lause kohaldamisel antakse komisjonile õigus esitada vastuväiteid XI lisa muutmise või parandamise suhtes, kui Armeenia Vabariik on esitanud sellise ettepaneku.

Artikkel 5

1. Lepingu V jaotise 9. peatüki 3. alljao „Geograafilised tähised“ kohaselt kaitstud nime võib kasutada iga ettevõtja, kes turustab vastavate tootekirjeldustega kooskõlas olevaid põllumajandustooteid, toitu, veine, aromatiseeritud veine või kangeid alkohoolseid jooke.

2. Lepingu artikli 301 kohaselt tagavad liikmesriigid ja Euroopa Liidu institutsioonid lepingu artiklitega 297–300 ettenähtud kaitse, olenemata sellest, kas huvitatud isik on seda taotlenud.

Artikkel 6

Lepingut ei tõlgendata viisil, mis võimaldaks sellest tulenevatele õigustele või kohustustele otseselt tugineda liidu või liikmesriikide kohtutes.

Artikkel 7

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval. Nõukogu peasekretariaat avaldab lepingu jõustumise kuupäeva *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja

[1] ELT L 343, 14.12.2012, lk 1.